ŽENSKÁ HLÍDKA

Pořadatelka M. Hurdeová

Jana Tyrnlová:

NAŠI "MATIČCE"!

Jako vdova opuštěná
bez útěchy, bez naděje,
lidská srdce strdoušky
a je ve svém srdci hřeje,

tak "Matičce" jsou bědná
ve svém vřelém srdci hřejí,
kterým lidská zloba
pokoj domov nedopřeje.

KDO SÁM BÍDY NEZAKUSIL, TEN NEMÁ PONĚTÍ O VÝZNAMU JEJÍM.

Právě ještě dnes, zrovna v té naší nové České republice, je tisíce a tisíce malých sirotků, kteří způsobili své bídou vyhublé rodičovy, žádajíce o skývu chleba své matky neb dobrodince, kteří však nemohou jim všem ani tohoto dosud poskytnouti. Červený Americký kříž i Československý Červený Kříž, konají vše, co mu síly stačí, ale přece ještě dosud nezasahuje dosti vydatně do všech částí, kde trpí dosud bídu chudý lid. Proto je na nás, abychom ještě hleděli, dokud čas, vypomoci trpícím hladem, neboť hlad musí býti hrozná věc pro ty, jenž jej snáší, a též pro ty, kteří se musí dívat na malá ta tělíčka, jak ponenáhlu hynou následkem podvýživy. Protož, matky, které jsme vychovaly dítky, je na nás, abychom se smilovaly nad těmi matkami a dítkami, které trpí strašnou onou bídou ve krásné Československé zemi.

Podávám zde dopis slečny M. Stejskalové, ředitelky Ženské Sirotčí Útulny v Brně, zaslaný a otištěný v "Ženských Listech" dne 4. září, ku lepšímu pochopení našim krajankám, tak aby alespoň s jednoho místa seznaly, jaký nedostatek tam mezi sirotky panuje a že práce naše ještě nekončí. — Laskavě čtěte:

V Brně, 4. srpna 1919.

Drahá sl. redaktorko! Dnes ráno došlo nás Vaše psaní ze 4. července a hned sedám, abych je zodpověděla.

Pokud se týče peněžních zásilek z r. 1916 obdržely jsme toto:

2. ledna 1916 od pí. Dr. A. Novákové K 500.

23. února 1916, prostřednictvím Knauth, Nachod & Kuhne, New York, Leipzig. K 164. Nevíme, od koho.

28. února 1916 Ženské Listy, Chicago, prostřed. Anglo-Oster Bank K 250.

10. května 1916 Firma Knauth, Nachod & Kuhne, New York, Leipzig. K 1000. (Nevíme od koho.)

25. března 1916 Ženské Listy Živnobank, Praha, peněžní dopis K 1535.

27. dubna 1916 Ženské Listy, Wiener Bank Verein K 350.

10. října 1916 Ženské Listy, National Bank, prostřed. Wiener Bank Verein K 750.

Více nedošlo pak již nic. Já jsem Vám všechny zásilky stvrdila, to jste pak tedy již dopis můj nedostala.

Letos jsme dostaly první peníze od Vás prostř. p. Hajícka dne 12. dubna 1919, $500, na něž nám ze Živnobanky bylo vyplaceno 7766 korun. Dále pak dne 15. července 1919 od Včelek z Rosenberg, Texas, poslala nám pí. R. Špačková K 5,475. — To jsou krásné obnosy, za něž jsme velmi, velmi vděčny, zvláště já, uleví se mi vždy hodně v hrozných mých starostech o nasycení a ošacení tolika úst.

Že se na Vaše zásilky srdečně těšíme, netřeba podotýkat, kéž by jen brzo došly!

Co je rýže, již 5 roků nevíme. Letos jsme z Čs. Červ. kříže dostaly 100 kg. rýže a 100 kg. bílé mouky, pak 10 bedniček kond. mléka, v každé bylo 48 krabiček. To bylo 25. dubna. Pak ještě dne 19. května jsme dostaly 100 kg. mouky bílé a 20 bedniček kondensovaného mléka.

Jakou bídu jsme měly, o tom těžko mluvit. Někdy mi lítostí srdce usedalo, když jsem na ty malé děti pohlédla. Jaká to hrůza, když ani těch zemáků není! A my jsme jich často neměly. Co je platno, dělat jídelní lístek, když se neví, co vařit. Co jest platno, nařídit, aby bylo čisto, když není mýdla na umývání, na praní.

Kg. mýdla stál 30—40 K a jen velmi těžko pod rukou bylo lze je koupit. Ještě nyní stojí kg. mýdla na prádlo 18 K. Dostane se také z aprovisace obecní mýdlo koupit, to je levné, ale nic po něm není a co je na měsíc, spotřebujeme za týden.

Představte si, jak to u nás vypadalo. Prádlo bylo šedé místo bílé. Nebylo a není dosud petroleje a svíček. Za kg. svíček se platilo 40—50 K, petrolej 8—10 K pod rukou, poněvadž ta krapka, co obec povolila, stačila na 2—3 dni.

Se vším bylo stejně zle.

Boháč dostal všeho koupit. Kg. sádla stál 80—100—120 K. Kdo si to mohl koupit?

Tak se jedlo nemastné. Vyměřeno bylo na osobu na týden 3 dkg. tuku. Kam to stačilo? Polévka se zapražila bez tuku a tak ty naše ubohé děti mívaly ráno, v poledne, večer tu jalovou polévku, v ní obyčejně kroupy, to však byl ječmen, jen špiček zbavený. Občas zemáky, nebo kaši zemákovou, nebo kroupy vařené ve vodě a polité marmeládou z řepy, nebo oves vařený ve vodě. Když byla zelenina a nebylo, čím ji zasmažit, také nebyla dobrá. Maso bylo jednou týdně 10 dkg. na osobu.

Ani nyní to není o mnoho lepší, ale že jsme z Červ. kříže laskavostí Dr. Al. Masarykové dostaly ty svrchu uvedené příděly, pomohly jsme si s tím přec trochu a brzo nám děti lépe vypadaly.

Nedostatek hledí na nás ze všech koutů. Skříně máme prázdné, nebo jsou v nich cáry, které by patřily hadrníkovi. Oblékaly jsme a oblékáme dosud děti do papírových látek. To však škrábe na holém těle a děti měly odřenou kůži. Pak bylo třeba mastí a ty jsou i nyní ještě hrozně drahé.

A ta dřevěná těžká obuv na dětských nožkách! Dosud nemáme obuvi s koženými podešvemi pro naše děti. Dosud se nám nevede lépe, což posuzujte hlavně z toho, že prodáváme, co jsme za 20 let těžko pořídily. Tak jsme prodaly dva domy v Julianově a jeden v Kr. Poli. Děti jsme přestěhovaly do najatých místností, některé jsme umístily do služby, některé jsme daly do rodin, a musíme činnost svou hodně omezit, až se trochu zvedneme. Potřebujeme denně průměrně tisíc korun bez kolonií přímořských a bez pensionátu dívčího! To se dá sháněť! A zde je těžko co sehnat, poněvadž sbírky jdou nyní za jinými moderními hesly, na nás se málo vzpomíná. Tak si představte, s jakou radostí jsem uvítala první peníze z Ameriky a jak se těšíme na slíbené potraviny a oděv.

Vaří se tu také americké polévky a od 15. srpna začne se dětem do 6 let dávati kakao. I naše děti budou od 1. září, až se vrátí z venkova, dobrodiní toho účastny.

Nyní máme v Útulně jen 50 dětí přes prázdniny, ostatních 150 jsme daly do kolonií. Musíme si Útulnu vylíčit a odřený nábytek trochu natřít. Také je zde hrozný nedostatek bytů, tak musíme přijímat na byt děti s matkami bez přístřeší jsoucí, často celé rodiny, když přijedou z Vídně, nemohou bytu nalézti, jsou v Útulně, než si byt vyhledají.

Pak zde nyní v prázdninách máme žákovské nocleháry, 30 až 40 dětí z venkova, když jedou na Macochu, obyčejně se v Brně zastaví a nocují u nás, někdy zdarma, někdy dají nějaký dárek na naše děti.

Práce je u nás stále až až, ale člověk rád pracuje, když vidí pěkný výsledek, že ano?

A když vidí ty, pro něž pracuje, zdravé, spokojené, šťastné! A tak bych já všechny, kdož jsou mi svěřeny osudem, ráda viděla šťastnými a chtěla bych žíti kdysi u nich ve pěkných vzpomínkách. Ale já bývám nyní následkem toho nedostatku u nás často podrážděná, nervózní, nevím si někdy rady. Inu není divu, jdě mi již na 38. rok, co se dělat bude budoucnost ka tady.

Čekám na pomoc státní, ale nevím, dočkám-li se čeho.

Snad mi dají nějaký záliberk, kterým zase jen letu nějakou přibepím a já bych ráda pro Útulnu nějakého vydatného "mesiáše" se dočkala, abych viděla své dílo životní zabezpečené, aby ten, kdo bude říditi osudy Útulny po mně, neměl takový trapný život, jako já. Říká se mi často: "Můžete míti radost ze své práce." Ale já jsem od rána do noci tak štvána, že nemám ani minuty kdy, přemýšlet o kráse našeho díla.

Je nutno, aby každý člověk vypřáhl v roce aspoň na 14 dní a odpočinul si — ale já jsem 20 let v Útulně zapřažena a neměla jsem ani jeden den odpočinku. Ale letos budu muset vypřáhnout, sice mi nervy službu vypovědí. Tak proto čekám tak toužebně na pomoc z ministerstva sociální péče, abych mohla našim lidem v Útulně nechat aspoň na 14 dní peníze a někam odejíti si oddechnout.

Připsáno 8. srpna 1919.

Již 4 dni píši Vám psaní a nemohu ho dopsat. Zatím mi přišly dvě zásilky z Ameriky a prosím, byste je laskavě v Ženských Listech potvrdila. První balík nám odevzdala pí. Anna Eisová z Jihlavy, 5. srpna, je prý to zásilka od pí. Kulíkové a Škodové — nevím odkud — ale myslím si, že ony dobroditelky zajisté čtou Ženské Listy a tedy, že se dovědí, že nám dar jejich působil velkou radost.

V balíku bylo: 2 kg. rýže, 5 kg. mouky, 1½ kg. kávy zrnkové, 5 m. plátna, 10 m. látky "moliné", 70 dkg. mýdla ve 4 balíčcích, 2 cívky nití bílých, 2 černých, 2 klubíčka černé bavlny, 2 klubíčka bílé bavlny, 1 tucet černých stiskátek, 1 tucet háčků, 2 páry tkanic, 1 krabice kakao, 1 krab. čaje, 1 krab. mleté schořice, 1 krab. zázvoru, 1 krab. nového koření.

Druhá zásilka došla nás prostřednictvím Čs. Červ. kříže od naší odchovanky sl. Aničky Špačkové dnes. Je to kufr, nemýlila-li se, je to týž, do něhož jsem před 6 lety balila Aniččiny věci, když odjížděla za novým životem do Ameriky. Andulíčce pošlu ještě dnes psaní.

Obě zásilky došly v pořádku, tak doufám, že i ostatní v pořádku dostaneme. Každou zásilku Vám do Žen. Listů potvrdím a bude-li někde adresa udaná, i soukromě poděkuji.

Vám vzdávám srdečné díky, že se o tu naši drobotinu tolik roků vytrvale staráte a ještě připojuji sdělení, že Ženské Listy máme č. 34.—39. Došly nás v jedné pásce, všech 5 čísel najednou a přečetly jsme je od A do Z. Bylo nám po nich hodně smutno a dojala nás láska Vaše i et. čtenářek k naší Útulně. A jak jsme hrdy na sl. Špačkovou, že již i ona — naše velké "dítě", nám získává příznivců.

Mějte se dobře! Všem Vám jménem Útulny srdečně za vše děkujeme a přejeme Vám zdraví a síly. M. Steyskalová.

* * *

VÝZVA K STUDUJÍCÍM.

Jak ze zpráv našim čtenářům známo, bude se vyučovati češtině na naší státní universitě v Lincoln, Neb., bude-li dosti žáků. Byla-li česká akce nutnou pro Československo, tož dnes i v budoucnosti československá mládež s vyšším vzděláním a ovládáním češtiny prospěje mnohem více k utvrzení přátelských a obchodních styků, nežli zasíláním sem zástupců neznalých zdejších poměrů. Amerika je obchodním státem a protož je nutno zde míti takové zástupce, kteří znají americké poměry a povahu Američanů. Každý otec i matka by měli o to dbáti, aby se jejich synům i dcerám dostalo vyššího vzdělání, a zvláště, mají-li zájem o úspěšný vývoj Československé republiky, tož by jim měli klásti na srdce, by se nechali zapsati na české kursy. Vezměte na vědomí, že češtině bude vyučováno pouze tenkráte, bude-li dostatečný počet žáků.

* * *

Opravdové bohatství. — Jediným bohatstvím jest život. Život, který všechny síly v sobě zahrnuje: lásku, radost i obdiv. Nejbohatší zemí jest ta, která živí největší počet ušlechtilých a šťastných lidí; nejbohatším člověkem pak, který vyplnil náležitě všechny úkoly životní.

Jan Rokyta:

JSME SVOBODNI!

(Duchu Svatopluka Čecha.)

Slyš, ducha básníka,
jenž cítil bídu milionů
a v jejich pevném srdci a stoně
se rozechvěl začátku zvonů,
jenž v bolu pronikl,
by vzbudil poslední raby,
jak dával pomsti
je burcoval, že zápasu slabí,
mne všech že kůry zvěčnila ly —
slyš slzu sítí jsi noci:
již nejsme otroci!
Již dozněl tinkot pout,
jenž provázel nás v každém kroku
ne po dosti, ne po zlu rukú
a bodil ostrou slzu v oko
i ochromoval nad —
v pouť studeném a tvrdém kruhu
již ruka nevězí,
jenž činivsl z nás národ sluha
a tažné síly v cizím pluhu —
již nemá řetězy!
A zní-li jejich chřest,
to v pádu rozlomených na zem,
to v pádu rozdrcených rázem
sil vyšších, vrahům naše srázem
jež nesou trest —
a zní-li tvrdém na kamení
přec ještě jejich zvuk,
to volá v bílé světle dení,
že Čech již nevolníkem není,
zcť konec jeho muk!
Co dnes se rozlétá
ven z Prahy k Šumavě i v Tatry,
je hlas, že nejsme národ chátry,
že v radosti jsme všichni bratry,
že bída prokletá
je z našich zemí na útěku,
že v světa povodni
a ve vln pěnění a vzteku
již nezhynem, že po stech věků
jsme volni, svobodni!

(29. října, 1918.)

* * *

Arna S., Praha, 7. srpna 1919.

—I.—

Ani věru nevím, o čem bych měla nejdříve vyprávěti. Tolik dojmů nastřádalo se za těch pět let, že jeden před druhým bledne. Než přece pokusím se v krátkosti vylíčit život za války u nás v Praze. — Bylo to v roce 1914, vyjeli jsme si v červnu do Benešova a odtamtud podnikli vycházku do Konopiště. Návštěva parku zámeckého byla tehdy po nějakou dobu širšímu obecenstvu dovolena, ač zámek obýván právě v ten čas rodinou následníka trůnu, arciknížete Františka Ferdinanda d' Este. (V posledním svém článku ve "Hlídce" — před válkou — obšírně jsem vylíčila všecku tu krásu a bohatství oněch sadů, nespadá sem tedy znovu zmiňovati se o tom.) Asi po 14ti dnech, v neděli, jedeme ze Sázavy a dovídáme se ve vlaku, že František Ferdinand zavražděn byl spolu se svou chotí mladým Srbem Principem v Sarajevě. A odtud počíná děj hrůzostrašné války, nesčetného krveprolití a úžasné bídy. — Nastal čilý ruch odvodní ve městech i po venkově; zkrátka, verbovalo se na vojnu. Zprvu každý domníval se, že se budou jen hranice obsazovati anebo snad malá potyčka se Srby, jimž byla válka Rakousko-Uherskem vypovězena, že to spraví. Těšili jsme se, že o Vánocích budou zas vojíni mezi svými, tím více jsme tomu věřili, když Německo nabídlo Rakousku pomoc a sám tehdejší císař Vilém, když ujišťoval vojáky, že na podzim, "než listí opadá", budou opět doma. Netušil, že se přepočítá téměř o celých pět let! — Za zpěvu a veselí odjížděli první transporty našich hochů. (Jak známo, Italie se od Rakouska odtrhla, Francie vypověděla válku a všichni společně s velkým Ruskem bojovali proti Rakousku a Německu.) Vojenské odvody bývaly pak denně. Dlouhé vlaky narukovavších vojáků ze všech koutů říše projížděly Prahou. Tenkrát jsme již věděli, že mnohý z těch zdravých hochů vše se nevrátí; ale hlasitě je politovati nebylo dovoleno. Slovíčko "chudáci" podléhalo trestu. A oni jeli, poněvadž nebylo jiného zbytí, poněvadž museli a leckterý ujišťoval, střílet že nebude a bude-li nucen, pak že se vynasnaží, míti na svědomí co nejméně lidských životů. — Dojímavé bylo, kterak jmenovitě chudé ženy přinášely k vlakům, Prahou projíždějícím, všeliká občerstvení pro české vojáky. Ta kávu a buchty, ona čaj a kolače, jiná zas uzeniny, kuřivo, ovoce a kyselé okurky a j. Každá jednotlivá snažila se tímto potěšit vojáčky a zpříjemnit jim alespoň poněkud cestu — žel — mnohdy k smrti. — Bes válečný rozzuřil se ve vší ukrutnosti a kosil nemilosrdnou rukou mladé životy. Nemocnice se kvapem plnily, později ani ty nestačily, vyprázdněny k tomu účelu školy, i Sokolovny upravovány pro raněné. Přišli nám mnozí pěkně zohavení! Vypravuje se dokonce, že z ruské fronty — v době krutých mrazů — dovezli v sudech holé trupy (nohy a ruce umrzly jim a musely být odejmuty), a přec nechali ty ubohé mrzáky žít! Snad jen proto, aby výkaz vyznačoval méně padlých. — Co nemocných v polních nemocnicích i cestou odtamtud do zázemí zemřelo následkem nedostatečného ošetření! Bylo málo lékařů, scházely obvazy i léky. Rána špatně vyčistěna, (ovázána jen papírem) zanítila se, hnisala a červy v hnisu se množily. Pak ovšem jiná pomoc nezbyla, než ten který úd odejmout, ač jindy by byl zcela jistě zachráněn. Přišli duševně choří a plnili ústavy, viděti bylo po ulicích ubožáky stižené děsnou nemocí, třesením celého těla, kteroužto chorobu prý utržili ponejvíce, když v bezprostřední jich blízkosti vybuchl granát. A konečně byli tu ti nejubožší ze všech, ti, jimž souzeno je pro příště žít u věčné tmě, byvše zbaveni zraku. — Byla jsem předloni o sv. Janě v Klárově ústavě slepců na Malé Straně, v kterýžto den je přístup obecenstvu dovolen k nahlédnutí, po případě koupi různých věcí, jež ubozí ti lidé vyhotovili. Ale věřte mi, zaplakali jsme všici nad nimi. Pravda, ne každý stejně nese svůj los. Dovede se vpraviti do nového svého postavení, hravě naučí se dělat kartáče, plést košíky, rohože a j. Jeden zvláště dojemný případ utkvěl mi nesmazatelně v mysli. U pletacího stroje (ku pletení punčoch) sedí zdravý, hezký muž, dle vzezření intelligent a mechanicky ho obsluhuje. Pracuje tiše — ač budí právě on největší pozornost, s nikým nehovoří, co zatím jeho druhové stejně postižení, žertují s ošetřovatelkou, žádajíce ji o to či ono, aby nit, jež se byla přetrhla nebo z jehly vyvlékla, pomohla dát do pořádku a j. Jeden z nich vyvolával veselost svým neunavným stěskem: "tu proklatou patu ne a ne zmoct!" Onen vojín však nestará se o své okolí; až tu jeden hošík, dívaje se upjatě na zručné, bílé jeho ruce, zeptá se: "Mami, co to ten pán dělá?" A tu otočí slepý hlavu směrem k hošíku, a maje trpký úsměv kol rtů, odpoví mu: "Pletu punčochu!" Milé čtenářky, nedovedu vám slovy vylíčiti, co bolu, zmařených snů a beznaděje vyjadřovalo se v tomto úsměvu i ve hlase. Jistě že před časem, kdyby mu byl někdo řekl, že sudička nad jeho kolébkou usoudila, doživotní úkol jeho že bude plést punčochy, byl by se mu vysmál, on, který chtěl výš, za věděním. Srdce usedalo nad těmi ubožáky; prchala jsem odtamtud do duše rozervána s odporem v duši k těm, kdož všecku tu bídu zavinili. — (Pokračování.)

* * *

Františka Vácová, Prague, Nebraska, dne 7. září 1919. — Ctěná paní pořadatelko "Ženské Hlídky", ač delší čas odebíráme "Pokrok Západu", přece nikdy jsem vás s dopisem neobtěžovala. Přicházím teď s pozdravem a s prosbou do "Ženské Hlídky", uzná-li et. pí. pořadatelka můj dopis za vhodný k uveřejnění, protož vše nechám na její vůli! "Pokrok" se nám velice líbí, jest v něm pouhé čtení i různé zprávy. Též v posledním čísle utkvěl můj zrak na zprávě, že zemřel vlp. J. S. Brož. Opravdu jsme ho politovali, že té moudré a ušlechtilé hlavy není více. Ať odpočívá v pokoji a světlo věčné nechť mu svítí. Též v tom samém čísle bylo uveřejněno, že se navrátil z oblasti válečné dr. Ad. Srb, který býval mezi obyvatelstvem v Omaze vázeným lékařem. Ovšem, že co těšil na shledání mu svých drahých, ale že se neshledal se všemi, jest mně známo, o čemž jsem se dočetla v anglických novinách. K věčnému spánku odebraly se mu bytosti drahé. Proto dru. Srbovi projevujeme soustrast nad onou ztrátou nenahraditelnou. — Těchto pár řádků platí jemu:

Ó, čím se srdce prohrešilo,
naň stále tolik bolu;
že se přec rozloučit má,
co žíti mělo spolu!

Mnoho lidí letos vyrvala z kruhu rodinného ta epidemie chřipka. Děkuji Bohu, že my jsme jí byli ušetřeni, ač okolo nás dost sténalo na tu známou chřipku — raději na ni ani nevzpomínati. — Úroda jest zde letos dosti dobrá, obilí už mají lidé většinou v sýpkách a též mostanou ty kornové ňně. Korna se též dobře urodila, jen že je včetrem porážena k zemi a to se bude hůře lámat. Ale jak se říká "čeho se oči bojí, ruce to udělají!" Také jsme dostali z Čech psaní od mé drahé matičky, o které jsem myslela, že už nežije, neb jak psala, jest 71 rok stará a vše tu bídu a to trápení přežila, tak že jsme měli z psaní radost velikou. Psala jako jiní píší o té drahotě. Též můj bratr psal nám, že byl od začátku války na vojně a zdráv se vrátil ku své rodině; též to byla potěšitelná zpráva. Tak jsme jim poslali také hedbu s šatstvím a látkou. Doufám, že to už brzy dostanou, neb jest tomu měsíc, co jsme to odeslali. Každé hledí svým přátelům aspoň částečně něčím vypomoci, neb oni tam vytrpěli mnoho a mnoho. Proto, kdo můžeš, neodkládej a pomoz, jak můžeš! Též jsem sestavila pár veršů, nevím ale, zda-li je uzná et. pí. pořadatelka za vhodné k uveřejnění. Že se obávám s nimi do veřejnosti, proto ať naloží s nimi, jak sama uzná, budu spokojena.

Český vojín ten bojoval
proti svému tyranu,
který mořil a i týral
starce i omladinu.

Hohenzolern jak dravá šelma
chtěl ve spáry celý svět;
český vojín se mu nedá,
to jest viděti i dnes.

Matka syna vychovala,
mnohdy při bídě, nouzi;
šel do boje, by zachoval
tu svoji českou zemi.

Odloučil se od své matky,
ba od ženy i milé,
a což dítky, ty siroty;
hladem mřely ve většině.

Syn, muž, ba tatík i milý,
dá stranou ty svízele;
hle, ale než on se vrátí,
mnohý schází v rodině.

Mnohý se ani nevrátí,
padl v boji v cizině;
protož, matko, ženo i milá,
neplačte nikdy pro ně.

Dnes už se vám lepší žije
v svobodné republice;
protož jenom vždy děkujte
té dálné Americe.

Pres. Wilson, moudrá hlava,
staral se spravedlivě,
by se Čechy zachovaly
v svobodné republice.

Amerika převeliká,
ta do toho skočila;
Němce chytla za límeček,
Kaisra s trůnu shodila.

Masaryk, tatíček náš,
zmoh' se proti Rakousku,
by svému národu moh' dát,
celou zlatou svobodu.

Ještě dnes ten český vojín
s Maďary se musí prát;
neboji se Sokol nikdy,
načež jim volám "Na zdar!"

To vše platí i národu,
který žil tak trpce;
dnes už vše je v jiném proudu,
Sláva! Na zdar! Čes.-slov.
republice . . . .!

Prosím za opravu chyb a za odpuštění, že jsem tolik to protáhla. S pozdravem na všecky čtoucí tento dopis končím.

* * *

Rozálie Průchová, Detroit, Michigan. — Ctěná paní pořadatelko "Ženské Hlídky", přijměte ode mne nejdříve pozdrav z toho východního Michiganu! Zaštěcen vám sděluji, jaké zde máme počasí, jež jest na srpen skoro trochu chladné a často prší. Musím se též zmíniti, že jsme byli na prázdninách v Newport, Mich., bývalém našem domově, kde jsme s dcerami a vnoučaty strávili více než měsíc. Pak přišli ještě někteří známí a bývalí naši sousedé, tak že byla nás pohromadě veliká společnost a tím i o zábavu nebylo žádná nouze. Každý se bavil, jak si přál — někteří rybolovem, jiní zahrádkovím; někteří pouze se procházeli po zahrádkách, sbírali jablka a hrušky, jiní dobývali opět

(Pokračování na str. 3.)